

Рисочка на афіші «Ма-ленькі трагедії» — не випадкова, а щоб збагнули: не Пушкін... Режисер Ян Беренбоїм додав до п'єси «Принади зради» В.Красногорова епізод із його ж «Маленьких трагедій» і побутова історія набула сюрреалістичного присмаку. Трагедія тут одна, але на трьох, у замкненому просторі квартири, та від того й посилилась її «вибухонебезпечність» — не лише алегорично...

притлумлюється новизна почуттів... Вона нагадує зацькованого горобчика, який кутається у дитячу куртку (яку Він безуспішно намагається зняти) і не може зігрітися. У версії Беренбоїма їм потрібне не так кохання — як можливість «випасти» хоч на мить з коловертів життя. Наприкінці сцени, коли Вони замирають, пришпилені дзвінками — дверним і телефонним водночас — режисер вводить у виставу химери, зокрема фантом його Дружини з нагай-

«Ма-ленькі трагедії»
за п'єсами
В.Красногорова
у Вінницькому
музично-драматичному
театрі ім. М.Садовського
в постановці
Яна Беренбоїма

Трагічні витребеньки

На сцені — ніби лабораторний дослід (схожий на експеримент із скляним будинком у США) — відкритий квадрат, оточений глядачами і охоплений хаосом новосілля. Перша новела «Доживемо до післязавтра» спочатку нагадує пародійну мелодраму, де двоє (Валерій Шалига і Таїсія Славінська) нібито напередодні весілля: миле воркування, приміряння сукні, сніданок на двох. Тільки кічеве шовкове ліжко постійно висковзує, а пронизливі телефонні дзвінки уривають поцілунки і фрази... Та весілля у Неї з іншим, Він також невільний. А сцена ця вирішальна: з'єднаються чи розлучаться? І тоді помічаєш підтексти «дрібниць»: і щемлива музика (написана самим режисером), і загразоване вікно, на яке Вона шиє завісу, щоб не помічати своєї клітки, і коробка з написом «не кантувати», і чорний колір весільної сукні... (художник Н.Турченко). Режисер будує все на контрасті: зовні оптимістична метушня, а за фасадом — затамована тривога — у прихованих поглядах, уривчастих дотиках. Це справді ринг, поєдинок. Така зворушлива у двобої Славінська, ніби дослухається до вмираючої надії. У В.Шалиги контраст на грі в романтичну пристрасність, за якою ревнива образа «самця». Коханці так ні на що і не зважуються у сподіванні втримати примарне потаємне щастя.

А от уся «привабливість» його виринає в другій новелі — «Принади зради» — відвертий фарс, бурлескний абсурд (пронизливо смішний), коли кожен скрип у під'їзді видається гуркотом, а вони такі зайняті маскуванню зради, що на неї саму уже бракує часу... Яскравий шовк ліжка і нові речі зникають, як

кою в руці. Майже пушкінський Командор, тільки пародійний, що викликає і блазнівське покаяння «грішників» на колінах... Та ця насмішка неминуче набуває трагічного присмаку.

У другій дії, епізоді «Стіна», в Його сім'ї — оберненій стороні — руйнація на порядок вища: ліжко роз'їжджається на два боки, паузи стають нав'язливими, а актори у спідньому, подібні на зомбі. Вираз «між нами виросла стіна» стає буквальним. Як самовіддано і дотепно вони «лупають» цю стіну — і підкоп, і молотком її, і дреллю! І тоді настає час сповіді, оголення заблукалих душ. В.Шалига вкладає таку пронизливу тут у гру на трубі (якої не терпіла жінка), що це стає справжнім зойком чоловічого єства. Дружина-Клавдія Барил ніби розіграє монологи трагічних героїнь, «впивається» своїми стражданнями, але, на жаль, не вхоплює загального іронічного тону. Божевільне свято — міні «бенкет під час чуми» — аналогія з Пушкіним. Виведена в лабораторії маленька трагедія, подана у лукавому тоні, ніби все це не насправді (а як іще говорити з сучасним збалуваним убивствами глядачем?). Та у фіналі режисер обманює сподівання і влаштовує справжній вибух «стіни». А на «руїни» переможно ставить елегантну ніжку чорна постать — знак смерті цієї родини. І димова завіса — це відчуття і запах катастрофи для нас. І проблема тут не в зраді, навіть не в коханні (його високої ноти якраз і бракує), а в плаванні за течією і неспроможності сказати «ні», в потоці брехні і захисній броні мовчання. Це сучасна хвороба — нехтування дрібничками, які виростають у катастрофи. Начебто «маленька», у блазнівськом ковпаку, та все-таки трагедія...

■ Валерій Шалига
у виставі
«Ма-ленькі трагедії»
В.Красногорова.
Режисер
Ян Беренбоїм.

Фото
Михайла Болуна.